

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

2. juni 1994 ^{*}

I de forenede sager C-69/93 og C-258/93,

angående to anmodninger, som Pretura circondariale di Roma, Castelnuovo di Porto Afdeling (Italien), i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

Punto Casa SpA

mod

Sindaco del Comune de Capena og Comune di Capena,

og

Promozioni Polivalenti Venete Soc. coop. arl (PPV)

mod

^{*} Processprog: italiensk.

Sindaco del Comune di Torri di Quartesolo og Comuni di Torri di Quartesolo,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 30 og 36,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G. F. Mancini, og dommerne M. Diez de Velasco (refererende dommer), C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler og P. J. G. Kapteyn,

generaladvokat: W. Van Gerven
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- sagsøgerne i hovedsagerne ved advokaterne Franco Di Maria, Gianfranco Maestosi og Federico Tedeschini, Rom
- den hellenske regering ved assisterende juridisk konsulent Vassileios Kontolaimos og juridisk medarbejder Christina Sitara, Nomikós tou Krátous, som befuldmægtigede
- Det Forenede Kongerige ved S. Lucinda Hudson, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, og Barrister N. Paines
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Antonio Aresu, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at sagsøgerne i hovedsagerne, den hellenske regering, Det Forenede Kongerige og Kommissionen har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 24. februar 1994,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 23. marts 1994,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved kendelser af 16. december 1992 og 22. marts 1993, indgået til Domstolen den 15. marts og den 27. april 1993, har Pretura circondariale di Roma, Castelnuovo di Porto Afdeling (Italien), i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 30 og 36 for at kunne tage stilling til lovligheden i forhold til de nævnte artikler af de italienske bestemmelser, hvorefter detailforretninger ikke må holde åbent om søndagen.
- 2 Spørgsmålene er rejst under sager anlagt til prøvelse af de sanktioner, myndighederne har pålagt bestyrerne af to supermarkeder for at have overtrådt de nævnte bestemmelser.
- 3 Den italienske lov nr. 558 af 28. juli 1971 indeholder bestemmelser om den almindelige butikstid i detailhandelen. I henhold til lovens artikel 1, stk. 2, litra a), må butikker ikke holde åbent på søn- og helligdage, bortset fra de udtrykkeligt i loven angivne tilfælde.

- 4 Ifølge lovens artikel 10 ifaldes der administrative sanktioner, såfremt loven overtrædes. De særlige bestemmelser om butikstid fastsættes af de enkelte regioner. Kontrollen med, at de gældende regler overholdes, påhviler de berørte kommuners borgmestre, som kan pålægge sanktioner.

- 5 Sagsøgerne i hovedsagerne driver henholdsvis et supermarked, der ligger i Capena kommune, og et butikscenter, der ligger i Torri di Quartesolo kommune. Da de forretninger, der er tale om, havde holdt åbent på flere søn- og helligdage, idømte de to kommuners borgmestre bestyrerne administrative sanktioner.

- 6 Sagsøgerne anlagde herefter sag ved den kompetente retsinstans. De gjorde gældende, at en væsentlig del af omsætningen i de pågældende butikker vedrørte produkter fra andre EF-medlemsstater. Ifølge sagsøgerne er de pågældende nationale bestemmelser derfor uforenelige med traktatens artikel 30.

- 7 Pretura circondariale di Roma, Castelnuovo di Porto Afdeling, udsatte derfor sagen og forelagde i sag C-69/93 følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:

»1) Udgør en national bestemmelse, hvorefter detailforretninger (medmindre de handler med bestemte varer) ikke må holde åbent om søndagen, mens det ikke er forbudt at arbejde om søndagen, og hvorefter de forretninger, der overtræder ovennævnte forpligtelse, som sanktion pålægges lukning, hvilket medfører et mærkbart faldende salg i nævnte forretninger, herunder salget af produkter fremstillet i andre EF-stater med en deraf følgende nedgang i importen fra disse stater

- a) en foranstaltning med tilsvarende virkning som en indførselsrestriktion i henhold til Rom-traktatens artikel 30 og de senere fællesskabsbestemmelser, der er udstedt i medfør af de i nævnte artikel fastlagte principper
- b) et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne
- c) eller en foranstaltning, der ikke står i et rimeligt forhold til det mål, der forfølges med den nationale bestemmelse,

når det lægges til grund, at

- der i supermarkederne normalt sælges flere varer fra andre EF-stater end i mindre og mellemstore forretninger
 - den omsætning, supermarkederne har om søndagen, ikke kan udlignes ved køb, som kunderne i stedet foretager på andre af ugens dage, da disse foretages i forretninger, som hovedsagelig forsyner sig hos indenlandske producenter?
- 2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, ønskes det oplyst, om den i henhold til ovennævnte nationale bestemmelse trufne foranstaltning falder ind under de undtagelser fra artikel 30, der er fastsat i Rom-traktatens artikel 36, eller under andre undtagelsesbestemmelser i fællesskabsretten?«

8 Spørgsmål, der i det væsentlige er de samme, er blevet forelagt for Domstolen i sag C-258/93.

Det første spørgsmål

- 9 Med det første spørgsmål ønskes det oplyst, om nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede er omfattet af anvendelsesområdet for traktatens artikel 30.
- 10 Indledningsvis bemærkes, at i henhold til traktatens artikel 30 er kvantitative indførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning forbudt mellem medlemsstaterne.
- 11 I den forbindelse bemærkes først, at i henhold til Domstolens faste praksis må enhver foranstaltning, som direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt, kan hindre samhandelen inden for Fællesskabet, betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner (dom af 11.7.1974, sag 8/74, Dassonville, Sml. s. 837, præmis 5).
- 12 Endvidere bemærkes, at det forhold, at nationale bestemmelser, som begrænser eller forbyder bestemte former for salg, bringes i anvendelse på varer fra andre medlemsstater, derimod ikke kan antages direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt at hindre samhandelen mellem medlemsstaterne som nævnt i dommen i Dassonville-sagen, forudsat at sådanne nationale bestemmelser finder anvendelse på alle de berørte erhvervsdrivende, der udøver virksomhed i indlandet, og forudsat at bestemmelserne, såvel retligt som faktisk, påvirker afsætningen af indenlandsk fremstillede varer og varer fra andre medlemsstater på samme måde. Når disse betingelser er opfyldt, kan en anvendelse af sådanne bestemmelser på salg af varer fra en anden medlemsstat, som opfylder de af denne stat fastsatte regler, ikke antages at forhindre, at varerne får adgang til markedet eller medføre større ulemper i denne henseende end for indenlandsk fremstillede varer. Sådanne bestemmelser falder derfor uden for anvendelsesområdet for traktatens artikel 30 (dom af 24.11.1993, forenede sager C-267/91 og C-268/91, Keck og Mithouard, Sml. I, s. 6097, præmis 16 og 17).

- 13 For så vidt angår bestemmelser som de omtvistede, der omhandler de nærmere omstændigheder, under hvilke varer kan sælges til forbrugerne, må det fastslås, at de i ovennævnte dom opstillede betingelser er opfyldt.
- 14 Bestemmelserne finder således anvendelse på alle de berørte erhvervsdrivende, uanset varernes oprindelse, og påvirker ikke afsætningen af varer fra andre medlemsstater på en anden måde end afsætningen af indenlandsk fremstillede varer.
- 15 De forelagte spørgsmål må derfor besvares med, at traktatens artikel 30 skal fortolkes således, at den ikke finder anvendelse på nationale bestemmelser om butikstid, som omfatter alle erhvervsdrivende, der udøver virksomhed i indlandet, og som, såvel retligt som faktisk, påvirker afsætningen af indenlandsk fremstillede varer og varer fra andre medlemsstater på samme måde.

Det andet spørgsmål

- 16 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det uforholdt at besvare det andet spørgsmål.

Sagens omkostninger

- 17 De udgifter, der er afholdt af den hellenske regering, Det Forenede Kongerige og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagerne

parter udgør et led i de sager, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Pretura circondariale di Roma, Castelnuovo di Porto Afdeling, ved kendelser af 16. december 1992 og 22. marts 1993, for ret:

EØF-traktatens artikel 30 skal fortolkes således, at den ikke finder anvendelse på nationale bestemmelser om butikstid, som omfatter alle erhvervsdrivende, der udøver virksomhed i indlandet, og som, såvel retligt som faktisk, påvirker afsætningen af indenlandsk fremstillede varer og varer fra andre medlemsstater på samme måde.

Mancini

Diez de Velasco

Kakouris

Schockweiler

Kapteyn

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 2. juni 1994.

R. Grass

G. F. Mancini

Justitssekretær

Formand for Sjette Afdeling